



ชื่อหนังสือพิมพ์ ไทยนิวส์	วันที่ 5 ส.ค. 2552	ปีที่ 39	ฉบับที่ -	หน้า -
-------------------------------------	------------------------------	--------------------	--------------	-----------



มรดกสาขาวัว

ผีโพง

ผีโพง เป็นผีชนิดหนึ่งที่แฝงอยู่กับผู้หญิง ชอบกินของคาว โดยเฉพาะของคาวที่เป็นเมือกคาวจากตัวเขียดจึงออกหากินตามทุ่งนาในยามค่ำคืน เวลาออกหากินจะมีแสงไฟออกจากจมูกเป็นแสงสีขาวปนเขียววูบวาบสำหรับส่องสว่างหาเหยื่อ

หญิงที่ถูกผีโพงแฝงอยู่ จะถูกเรียกเป็น "ผีโพง" สาเหตุของการเป็นผีโพงมีอยู่หลายกระแส บ้างว่าสืบมาจากตระกูลของบรรพบุรุษ บ้างว่าเป็นเพราะรับของจากผีโพง และบ้างก็ว่าเป็นเพราะผลกรรมจากชาติปางก่อน

กล่าวกันว่า การสืบทอดจากตระกูลบรรพบุรุษนั้น จะสืบทอดช่วงละหนึ่งคน ดังนั้นลูกของแม่ที่เป็นผีโพงจะมีอยู่คนเดียวเท่านั้นที่สืบทอด แม้จะมีลูกหลายคนก็ตาม สำหรับสาเหตุจากการรับของจากผีโพง เช่นกรณีที่เคยไปพบเห็นพฤติกรรมของผีโพงขณะออกหากิน แล้วผีโพงวิ่งวอนขอร้องมิให้นำเรื่องไปบอกผู้อื่นพร้อมกับมอบของมีค่าให้เป็นสิ่งตอบแทน หากรับเอา ก็จะกลายเป็นผีโพงในภายหลัง กล่าวคือ โดยปกติของผีโพงถ้าถูกคนพบเห็นแล้วจะมีอายุต่อนั้นไม่เกินหนึ่งปี และคนที่ไปพบนั่นเองที่จะกลายเป็นผีโพงแทนต่อไป กระแสนี้บางท้องถิ่นมีข้อเพิ่มเติมว่า หากผู้ใดพบผีโพงนอกจากจะรับของแล้วยังถูกผีโพงถ่มน้ำลายรดอีก ผู้นั้นคือผู้ได้รับการสืบทอดการเป็นผีโพง ส่วนการอ้างผลกรรมตามคติทางพุทธศาสนา เชื่อว่าชาติก่อนเคยได้ทำบุญด้วยอาหารที่ปรุงด้วยเนื้อหรือปลาสด เลือดสดเป็นต้น ชาติต่อมาจึงได้รับผลกรรมคือได้มาเกิดเป็นผีโพง

เที่ยวหากินของสดของคาว

ด้านการออกหากิน ผีโพงจะเที่ยวออกหากินในยามค่ำคืน ค่อนดึกในช่วงข้างแรม คืนที่ชอบที่สุดคือคืนที่มีฝนตกปรอย ๆ ก่อนออกจากบ้านจะจัดที่นอน หมอน ผ้าห่ม เอาผ้าคลุมเหมือนมีคนนอนอยู่ เพื่อพรางแทนตน หรือกำบังให้คนอื่นเห็นเป็นตนเองนอนอยู่ใน





ชื่อหนังสือพิมพ์	วันที่	ปีที่	ฉบับที่	หน้า
ไทยนิวส์	5 ส.ค. 2552	39	-	-

ทีนอน จากนั้นจะสะกดคนในบ้านให้หลับสนิท แล้วไปที่บันได เอาลูกธูปไปจุด
บันไดจนเกิดแสงไฟจึงจะออกสู่ท้องทุ่งนา คนที่เคยเห็นมักเล่าตรงกันว่าแสงของ
ผีโพงจะมีลักษณะ "มาบโม่ง มาบโม่ง" คือวูบ ๆ วาบ ๆ ไปตามคันนา ดวงไฟจากปลาย
ธูปผีโพงถ้ามองในระยะห่าง จะมีขนาดเท่าลูกส้มโอสีชาวนเขียว มีเปลวแตกออกกว้าง
ลงดินเป็นระยะ ๆ เมื่อจับเชียดได้ก็จะจับตัวเชียดเพื่อดูดกินเมือกควาจนหมดแล้วทิ้งเป็น
ตัว ๆ ไป หลังจากเที่ยวหากินจนอิ่มจะกลับไปบ้านเขานอนเป็นปกติเหมือนไม่มีอะไรเกิดขึ้น
ในขณะที่ผีโพงออกหากินอยู่นั้น หากบังเอิญไปพบเห็นเข้า โบราณท่านห้ามเข้าไปทัก ให้
รีบเลี่ยงหนีไปเสีย เพราะผีโพงอาจทำร้ายเพราะความอับอาย หรือไม่ผีโพงจะเข้ามาวิงวอน
ขอร้องอย่านำเรื่องไปบอกใคร และมักให้ทรัพย์สินเป็นค่าตอบแทน ซึ่งหากรับเอาแล้วกลับไป
ถึงบ้านทรัพย์สินนั้นจะกลายเป็นก้อนขี้วัว ก้อนหินหรือก้อนดินไป หน้าข้าถ้าผีโพงนั้นเสียชีวิต
ลง คนที่พบเจอจะกลายเป็นผีโพงแทนต่อไปอีก

คนที่ถูกผีโพงให้ของหรือคนที่ไม่ชอบ บางคนกลัวแกล้งโดยแอบกลับบันไดคือ
กลับด้านบนลงล่าง หลังจากผีโพงลงเรือนไปหากิน เมื่อกลับมาแล้ว เชื่อว่าผีโพงจะขึ้น
บ้านไม่ได้ เมื่อผีโพงทราบภายหลังว่าใครเป็นคนทำจะใช้ก้านกล้วยหรือไม้คานพุ่งข้ามหลังคา
บ้านของคน ๆ นั้น ซึ่งจะมีผลทำให้คนที่อาศัยอยู่ในเรือนหลังนั้นเจ็บป่วยและตายในที่สุด
โบราณสั่งสอนไว้ว่าถ้าไม้คานผู้ใช้การไม่ได้แล้วให้บันทึกเสียหรือเวลาเลาะใบตองออกจากก้าน
กล้วยแล้ว ให้ตัดก้านกล้วยเป็นท่อน ๆ ทิ้งไป อย่าทิ้งทั้ง ๆ ที่ยาวอยู่ ทั้งนี้ก็เพื่อป้องกันมิ
ให้ผีโพงนำเอาไปใช้พุ่งข้ามหลังคาคนนั่นเอง

เรื่องของผีโพงแม้จะมีปรากฏเฉพาะถิ่นล้านนาเท่านั้น ภาพรวมอาจเหมือนหรือ
คล้ายคลึงกัน แต่ในส่วนขอรายละเอียดนั้นในแต่ละท้องถิ่นมีความแตกต่างกันบ้าง
พอสมควรเช่น เพศ แสงไฟ พฤติกรรมเป็นต้น กล่าวคือโดยทั่วไปนั้น ผีโพงเป็นหญิงบาง
ถิ่นว่าเป็นชาย แสงไฟของผีโพงบางแห่งว่ามีสีแดงเรืองบางแห่งว่าไม่มีแสงไฟ ส่วนพฤติกรรม
โดยทั่วไปว่าผีโพงกินแต่เมือกควาของเขียด แต่บางถิ่นว่า กินทั้งควาเลือด ควาปลา ของ
เน่า ของเหม็นทุกชนิดและแหล่งหากินไม่จำเป็นต้องเป็นทุ่งนาเท่านั้น

อย่างไรก็ตาม ณ ปัจจุบัน เรื่องราวของผีโพงเป็นเพียงเรื่องเล่า กาลเวลาทำให้
ค่านิยมแปรเปลี่ยน วิถีชีวิตของผู้คนเปลี่ยนไปตามยุคสมัย สิ่งใดมีเกิดสิ่งนั้นก็ดับ เป็น
สังขารความคู่กันตลอดไป.

สนั่น ธรรมธิ

สำนักส่งเสริมศิลปวัฒนธรรม

มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

(ภาพประกอบโดย อำนาจ กันทะอินทร์)